

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే

॥ ఏకోనవింశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ ఏకోనవింశః సర్గః ॥

నభసోఽవతీర్ణేన విభీషణేన శ్రీరామచరణయోః శరణీకరణం శ్రీరామపృష్టేన
తేన రావణశక్తేః పరిచయదానం రావణవధం ప్రతిజ్ఞాయ విభీషణం
లంకారాజ్యే చాభిషిచ్య తత్సమ్మత్యైవ తస్య సముద్రతటే ఉపవేశనం

రాఘవేణాభయే దత్తే సన్నతో రావణానుజః |
విభీషణో మహాప్రాజ్ఞో భూమిం సమవలోకయత్ || 6.19.1 ||

ఖాత్ పపాతావనిం హృష్టో భక్తైరనుచరః సహ |
స తు రామస్య ధర్మాత్మా నిపపాత విభీషణః || 6.19.2 ||

పాదయోర్నిపపాతాథ చతుర్భిః సహ రాక్షసైః |
అబ్రవీచ్ఛ తదా వాక్యం రామం ప్రతి విభీషణః || 6.19.3 ||

ధర్మయుక్తం చ యుక్తం చ సాంప్రతం సంప్రహర్షణం |
అనుజో రావణస్యాహం తేన చాస్మ్యవమానితః || 6.19.4 ||

భవంతం సర్వభూతానాం శరణ్యం శరణం గతః |
పరిత్యక్తా మయా లంకా మిత్రాణి చ ధనాని చ || 6.19.5 ||

భవద్గతం హి మే రాజ్యం జీవితం చ సుఖాని చ |
తస్య తద్ వచనం శ్రుత్వా రామో వచనమబ్రవీత్ || 6.19.6 ||

వచసా సాంత్యయిత్యైనం లోచనాభ్యాం పిబన్నివ |
ఆఖ్యాహి మమ తత్త్వేన రాక్షసానాం బలాబలం || 6.19.7 ||

ఏవముక్తం తదా రక్షో రామేణాక్లిష్టకర్మణా |
రావణస్య బలం సర్వమాఖ్యాతుముపచక్రమే || 6.19.8 ||

అవధ్యః సర్వభూతానాం గంధర్వోరగపక్షిణాం |
రాజపుత్ర దశగ్రీవో వరదానాత్ స్వయంభువః || 6.19.9 ||

రావణానంతరో భ్రాతా మమ జ్యేష్ఠశ్చ వీర్యవాన్ |
కుంభకర్ణో మహాతేజాః శక్రప్రతిబలో యుధి || 6.19.10 ||

రామ సేనాపతిస్తస్య ప్రహస్తో యది తే శ్రుతః |
కైలాసే యేన సమరే మణిభద్రః పరాజితః || 6.19.11 ||

బద్ధగోధాంగులిత్రాణస్త్యవధ్యకవచో యుధి |
ధనురాదాయ యస్తిష్ఠన్నద్యశ్యో భవతీంద్రజిత్ || 6.19.12 ||

సంగ్రామే సుమహద్వ్యాహే తర్పయిత్వా హుతాశనం |
అంతర్ధానగతః శ్రీమానింద్రజిద్ధంతి రాఘవ || 6.19.13 ||

మహోదరమహాపార్శ్వో రాక్షసశ్చాప్యకంపనః |
అనీకపాస్తు తస్యైతే లోకపాలసమా యుధి || 6.19.14 ||

దశకోటిసహస్రాణి రక్షసాం కామరూపిణాం |
మాంసశోణితభక్ష్యాణాం లంకాపురనివాసినాం || 6.19.15 ||

స తైస్తు సహితో రాజా లోకపాలానయోధయత్ |
సహ దేవైస్తు తే భగ్నా రావణేన దురాత్మనా || 6.19.16 ||

విభీషణస్య తు వచస్తచ్చుత్వా రఘుసత్తమః |
అన్వీక్ష్య మనసా సర్వమిదం వచనమబ్రవీత్ || 6.19.17 ||

యాని కర్మాపదానాని రావణస్య విభీషణ |
ఆఖ్యాతాని చ తత్త్వేన హ్యవగచ్ఛామి తాన్యహం || 6.19.18 ||

అహం హత్వా దశగ్రీవం సప్రహస్తం సహాత్మజం |
రాజానం త్వాం కరిష్యామి సత్యమేతచ్ఛ్రోతు మే || 6.19.19 ||

రసాతలం వా ప్రవిశేత్ పాతాలం వాపి రావణః |
పితామహసకాశం వా న మే జీవన్ విమోక్ష్యతే || 6.19.20 ||

అహత్వా రావణం సంఖ్యే సపుత్రజనబాంధవం |
అయోధ్యాం న ప్రవేక్ష్యామి త్రిభిస్తైర్భ్రాతృభిః శపే || 6.19.21 ||

శ్రుత్వా తు వచనం తస్య రామస్యాక్లిష్టకర్మణః |
శిరసాఽఽవంద్య ధర్మాత్మా వక్తుమేవం ప్రచక్రమే || 6.19.22 ||

రాక్షసానాం వధే సాహ్యం లంకాయాశ్చ ప్రధర్షణే |
కరిష్యామి యథాప్రాణం ప్రవేక్ష్యామి చ వాహినీం || 6.19.23 ||

ఇతి బ్రువాణం రామస్తు పరిష్వజ్య విభీషణం |
అబ్రవీల్లక్ష్మణం ప్రీతః సముద్రాజ్జలమానయ || 6.19.24 ||

తేన చేమం మహాప్రాజ్ఞమభిషించ విభీషణం |
రాజానం రక్షసాం క్షిప్రం ప్రసన్నే మయి మానద || 6.19.25 ||

ఏవముక్తస్తు సౌమిత్రిరభ్యషించద్ విభీషణం |
మధ్యే వానరముఖ్యానాం రాజానం రాజశాసనాత్ || 6.19.26 ||

తం ప్రసాదం తు రామస్య దృష్ట్వా సద్యః ప్లవంగమాః |
ప్రచుక్తుశుర్మహాత్మానం సాధుసాధ్వితి చాబ్రువన్ || 6.19.27 ||

అబ్రవీచ్ఛ హనూమాంశ్చ సుగ్రీవశ్చ విభీషణం |
కథం సాగరమక్షోభ్యం తరామ వరుణాలయం |
సైన్యైః పరివృతాః సర్వే వానరాణాం మహశౌజసాం || 6.19.28 ||

ఉపాయైరభిగచ్ఛామ యథా నదనదీపతిం |
తరామ తరసా సర్వే ససైన్యా వరుణాలయం || 6.19.29 ||

ఏవముక్తస్తు ధర్మాత్మా ప్రత్యువాచ విభీషణః |
సముద్రం రాఘవో రాజా శరణం గంతుమర్హతి || 6.19.30 ||

ఖానితః సగరేణాయమప్రమేయో మహోదధిః |
కర్తుమర్హతి రామస్య జ్ఞాతేః కార్య మహోదధిః || 6.19.31 ||

ఏవం విభీషణేనోక్తో రాక్షసేన విపశ్చితా |
ఆజగామాథ సుగ్రీవో యత్ర రామః సలక్ష్మణః || 6.19.32 ||

తతశ్చాఖ్యాతుమారేభే విభీషణవచః శుభం |
సుగ్రీవో విపులగ్రీవః సాగరస్యోపవేశనం || 6.19.33 ||

ప్రకృత్యా ధర్మశీలస్య రామస్యాస్యాప్యరోచత |
సలక్ష్మణం మహాతేజాః సుగ్రీవం చ హరీశ్వరం || 6.19.34 ||

సత్త్రియార్థం క్రియాదక్షం స్మితపూర్వమభాషత |
విభీషణస్య మంత్రోఽయం మమ లక్ష్మణ రోచతే || 6.19.35 ||

సుగ్రీవః పండితో నిత్యం భవాన్ మంత్రవిచక్షణః |
ఉభాభ్యాం సంప్రధార్యార్థం రోచతే యత్ తదుచ్యతాం || 6.19.36 ||

ఏవముక్తౌ తతో వీరావుభౌ సుగ్రీవలక్ష్మణౌ |
సముదాచారసంయుక్తమిదం వచనమూచతుః || 6.19.37 ||

కిమర్థం నౌ నరవ్యాఘ్రు న రోచిష్యతి రాఘవ |
విభీషణేన యత్ తూక్తమస్మిన్ కాలే సుఖావహం || 6.19.38 ||

అబద్ధ్యా సాగరే సేతుం ఘోరేఽస్మిన్ వరుణాలయే |
లంకా నాసాదితుం శక్యా సేన్వైరపి సురాసురైః || 6.19.39 ||

విభీషణస్య శూరస్య యథార్థం క్రియతాం వచః |
అలం కాలాత్యయం కృత్వా సాగరోఽయం నియుజ్యతాం |
యథా సైన్యేన గచ్ఛామ పురీం రావణపాలితాం || 6.19.40 ||

ఏవముక్తః కుశాస్తీర్ణే తీరే నదనదీపతేః |
సంవివేశ తదా రామో వేద్యామివ హుతాశనః || 6.19.41 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే ఏకోనవింశః సర్గః ||